

Kutumpaá na F́ó

Kutumpaá wɔɔjɔ́ nɛ́, kɩbá kɩwe nyíidi-daá ge buga F́ó kelé kɔwe kedée ɔ́aána. Wíre bujɔ́ɔ́ nɛ́ ge F́ó na kedée urú beed́ee F́ó, a beed́ee kɩsɔ́ F́ó wánagaba sóm kéngejelí kedée urú bóngɔ́nɩ bóndɔ́wú.

Wíre nɛ́ gb́eed́ee nɛ́ ge téewu kɩna kubá kɩnú, nge téewu wɔɔgbɔ́ɔ́ níidi ɔ́oo téere nɛ́, F́ó na igúbɔ́nɩ, igúbɔ́nɩ tokúti iyúú ífára, buka F́ó lewáa kéréne-daá hali wísi wánbisí ɔ́aaníja-rɔ. Nge kaanujá waazúu fɔ́-dáa kpuná ɔ́p páá, a nyáána fɔ́-dáa kpíde, ndánbuzi nbée buka beín bɔ́we kéréne-daá.

Ńnaamú ge téewu weejé nɛ́ F́ó waagálu, F́ó waalú nɛ́, kaanujá wánbá bisúu Kutumpaá, Kutumpaá kulé kɩwe kudée lááwu-daá ge. Nge F́ó sisi aayí, kudáanu sinje beín badalá nabúru ɔ́p nɛ́, umú wéngbedúu ulú ɔ́p, nabúru umú wónyúúu sóm. F́ó waaján kedée nɛ́, aa, kelé koogóyúu Kozoŋa, kelé káńgbáa Kozoŋa ɔ́p ge tɔ́, fúńdi kpuná bidée saátu kaanujá wánjaarí we nɛ́, belé badánbuzi bénezewɔ́?

Waana Kutumpaá, Kutumpaá we wánaganujé. Kutumpaá weegéézi íbée nɛ́ ge sisi weení ɔ́p nyazi mɔ́ɔ́ hali wángbáa sóm ɔ́p, ngú idánbuzi nuje. Nge waadala ge sisi lenlé níni ge ceení, nge F́ó sisi: Aayí, mɔ́ɔ́ ge, mɔ́ɔ́ F́ó ge, nge sisi le ge nyɔ́ɔ́ nyábá nyɔ́we ge téewu waabá kɩnú ɔ́ndɔ́ɔ́ buka nyábá nyáwíláa ɔ́p nge hali nbízi nyéngzewɔ́ ngɔ́nɩ ngba sóm ɔ́p. Ńna ge F́ó sisi téewu tánnu mɔ́ɔ́, asée mɔ́ɔ́zɔ́líná, nge Kutumpáa sisi: Kéyi. Ńna ge F́ó sisi: Irú-jɔ́ ge mɔ́ɔ́ mɔ́we, ɔ́pɔ́ ɔ́édée nɛ́, téewu tánnu ɔ́pɔ́, amá mínyɔ́ɔ́ mídée riké ge téewu wánní.

Nge Kutumpaá sisi urú umú íjɔ́ nɛ́ nɛ́nɛ́ ge bujɔ́ɔ́, nge F́ó wɔɔgbɔ́ɔ́ ikéézi yi sisi lé íwená ɔ́aána ge, a téewu wánní bém bɔ́we ína, a bujé bém bekpé, a waalá kíjíim umú íwínee ge bidékée umú wánlám nabúru, a waalá kíjíim ídu umú, a beín bɔ́ɔ́ngɔ́nɩ kɩsɔ́ ge umú waagba sóm, a boobó lé ílá ɔ́ózi bém bɔ́tɔ́ baríja, ngú wónɔ́wú nɛ́ mɔ́wá ge wónlɔ́ umú, amá a bigée umú waagba umú ítɔ́ umú iriké. Nge kutumpaá sisi wónlɔ́ nya mɔ́wá yaá; nge F́ó sisi a ín, aa, a mɔ́ɔ́zɔ́lɩ ɔ́ɔ́ɔ́..., na ulɔ́ ma mɔ́wá tífe a máágbá, mánbuzí medénjelí yi.

Nge Kutumpáa sisi: A bɔ́we bulé a nyáágbá nyánbuzí ndénjelí yi, a bulé mónvúu nya, ɔ́ónbɔ́de ɔ́íkɔ́jɔ́ ínaamú, kaanujá kana, a keegíti katási bulé wíre, bidánlám. Aayi, F́ó woogóyúu ɔ́ɔ́ndúu nbulé. Kúbɔ́nɩ waagázuu kéréne-deezi wánjáadi íwɔ́ nɛ́, kúbɔ́nɩ tana F́ó, nge kúbɔ́nɩ sisi: aa, bidékée F́ó wéndelén, nge kúbɔ́nɩ weegégbé ikéyele F́ó. Nge F́ó weegézéí Kozoŋa kakádúuna kɔ́ɔ́ɔ́. Kúbɔ́nɩ ikégbé lé ítála, ɔ́aána, aayí, sí kíndaaní wísi ílá fee nɛ́, kúbɔ́nɩ weegéézo íbée nɛ́, be F́ó nbulé Kozoŋa we kɔ́ɔ́ɔ́-jɔ́, buka F́ó nekére kadínee badándandulí kedée yáasi, batála basú.

Ńna kúbɔ́nɩ wɔɔbɔ́ɔ́zi F́ó sisi: Weení ge ceení, nge F́ó sisi: Aayí mɔ́ɔ́ndu naáru ge mɔ́ogóyúu nya, lé ɔ́ɔ́ɔ́ íjɔ́ɔ́ ɔ́óni ge kpedí nbée mɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ mɔ́we mónvɔ́ɔ́zi nya nɛ́, bulé ge lé ɔ́ɔ́ɔ́ wónvɔ́ɔ́zi. Nge Kúbɔ́nɩ sisi a bulé bujɔ́ɔ́ ɔ́wure nbulé, íeíedɔ́ ge sí madási mɔ́ɔ́ɔ́ sómwá bulá fáya! Aayí, bɔ́we, bɔ́we, bɔ́we, bɔ́we, buga kíjíim, baśaa kíjíim, baɔ́u sóm sí bɔ́tɔ́ nɛ́, kúbɔ́nɩ wónlɔ́ we mɔ́wá, wónlɔ́ we mɔ́wá hali ulɔ́ we mɔ́wá bité.

Ngú Kutumpaá sóm ge lé wónɔ́wúu bínzúúná lé nɛ́, lé íbá íbeéna sóm bina biríja nɛ́, kúbɔ́nɩ wɔɔɔ́ɔ́ sóm bité, mɔ́wá ge wɔ́lɔ́ we, á-á, nge sisi a bulé igóndi talá kazɔ́ sinje nbulé, a ɔ́áábá ɔ́íde kɩsɔ́ wíre. Nge wíre nɛ́ bána bagúbɔ́nɩ beed́ee íerú, nge baagágú nyará nánásá, Kozóózi nasíle, na fanań, nge Kutumpaá sisi nyáána sinje ɔ́áábá ɔ́iyúu sóm ɔ́p nɛ́, ɔ́ándalú nɛ́, báa nɛ́nɛ́táa kúbɔ́nɩ wánbá ulúzi nyéde nyéde ge íbá ikéjele ɔ́aa ɔ́ibá ɔ́itɔ́ ɔ́aána, a bidékée bulé a waabá ituú íbá íurí ɔ́aa buka umú íkpɔ́ buga nɛ́.

Aayí bɔ́ɔ́ngɔ́nɩ batála ɔ́aána nɛ́, mínyí ɔ́p uráa ɔ́írɔ́zɩ, kúbɔ́nɩ weegéézi nyará itára uráa, buka íkpɔ́ fanań-dáa nídi na ajábínáwá íla belé ɔ́ózi, ngú budánbá bujɔ́ɔ́ níni nɛ́, kúbɔ́nɩ bamáa ɔ́íi nɛ́, kúbɔ́nɩ ícáa loobíya ulɔ́ fáazi, ízire wɔɔngɔ́nɩ busée nɛ́ ge weebée nɛ́ sóm sí íte níveyɔ́-daá nɛ́ ge wɔ́lɔ́ fáazi cúko.

Fóó, bínzúóná kelé, nyányi kelé kɔ̀ɔ̀ɔ̀zì né, kelé keedj, ñnaamú ge Kutumpaá sɪsɪ dʒédée dɔ̀ndíre dɪna dʒínlám káále yoo, urú ikágú sóm tuutúúma kuna na bɔ̀kóni né badánváa yi, nge sɪsɪ a bilé, nabúru a kiivé ge beejésɪ sóm.

Kiivé kúbɔ̀nɪ weejésɪ sóm fɔ̀lɔ̀sú, kúbɔ̀nɪ wónɔ̀wúú né, mɔ̀wá ge wónlɔ̀ Kutumpaá na idée Fóó. Ée, nge Kutumpaá weegéézɪ íbée Fóó, nge sɪsɪ: A bilé, bilé ge bidórjɔ̀ mídée cé ge? Nge Fóó sɪsɪ: Bilé ge bujɔ̀ yáá, amá bínzúóná mɔ̀, a mɔ̀ na mɔ̀ natírɪ féyí, a mɔ̀zɔ̀zɔ̀lɪ ge méédée kɪsɔ̀ nge máágágbá nabúru mɔ̀gódɔ̀ ñnaamú. Ñna ge Kutumpaá sɪsɪ: Óo, waalá tumére, kúbɔ̀nɪ ceení waalá tumére, nyɔ̀jɔ̀ wónjɔ̀ ku cɔ̀wú.

Toovonúm bɔ̀we ñnaamú né, bidékée tééwu wándannú we, daj-daa ge bábábá basú, kpángbáɲ íbá bɔ̀we, nimíni, bríɲa bakálu, tééwu tánnu we. Ñnaamú ge Kutumpaá wɔ̀jɔ̀ tím... nge sɪsɪ budánlaɲ umú, asée umú waabísɪ umú ídídáare, nɲínɪ ge umú wánlám. Tɔ̀, kúbɔ̀nɪ umú íbá íwená dʒáaba ge, sáátɪ wenkí kiíyɪ kpátáá né ge Kutumpaá weebééɲ tím..., né ge sɪsɪ dʒɔ̀ dɪkágú sóm bɪna bríɲa dʒ na ndɔ̀ sóm nbé dʒá, nyɔ̀ dɔ̀dɔ̀ nyándúlɪ sinje. Kutumpaá weebééɲ kúbɔ̀nɪ-dée fée kúbɔ̀nɪ ceení, nge waamá kulumde píb, nge Kutumpaá weezelí fée ífɔ̀lɪ budásɪ né bínzúm.

Kiivé téeré kúbɔ̀nɪ waalú né, ndana Kutumpaá, weebééɲ né idana fée, ñna kúbɔ̀nɪ sɪsɪ: Weení wɔ̀gbɔ̀ɔ̀ná fée, nge wɔ̀bɔ̀zɪ Fóó sɪsɪ ndɔ̀ndɪ we lé, nge Fóó sɪsɪ umú ína yi bavínée ná kedee, dʒóm wɔ̀gbɔ̀ umú né, umú idatílɪ lénlɪ wɔ̀gbɔ̀ɔ̀ná né, buka Fóó ílɪ íbá íbéena wenbí idɔ̀ndɪ waalá né. Ñna ge kúbɔ̀nɪ sɪsɪ: Leleedʒ né fée né ílɪ weedeléɲ yáá nɲínɪ, baajáa fée bawí. Aayí, wíre kuna né bujɔ̀, bujɔ̀, bujɔ̀, ñna ge kúbɔ̀nɪ wɔ̀bɔ̀zɪ Fóó sɪsɪ ndɔ̀ndɪ umú nyányi idée, nge Fóó sɪsɪ le umú waagádílɪ yi né, bujɔ̀ bolíni.

Wíre bujɔ̀ bána baazá badatándoo tá ge Kutumpaá weegegéená dʒamínɪ-wórɔ̀ wɔ̀gɔ̀nɪ ísú dʒáana-daa né kúbɔ̀nɪ beéna yi, nge waaján idée fée-wórɔ̀ píb, dɪkágú sóm ndɔ̀ nyériké nyónlɔ̀ dʒá mɔ̀wá..., nyánjáa sɪ nna. Kiri-kiri-kiri né, aa, wénzélí ífɔ̀lɪ, kúbɔ̀nɪ idɔ̀ Kutumpaá íwú, Kutumpaá íkpɔ̀ kídée fɔ̀-daa. na ge kúbɔ̀nɪ weebééɲ tím... né ge weezéézɪ Fóó ízírɪ, íbá ícáa dɛdewúle íburiná Fóó, íbá umá Fóó páá sɪsɪ nyáágáyáana dɔ̀ndúú íkónɪ wónɔ̀wúú ma dʒáábá buka ményeléɲ na féeni kɪsɔ̀. Asée baamá Fóó né, buwízi Fóó nbilé kúbɔ̀nɪ waamá Fóó né, Fóó kelé kowená suúru, kabá bujɔ̀ kelé kadalá nabúru. Kutumpaá sɪsɪ lénlɪ bujɔ̀ dʒ né, dʒáana tándalaɲ cɔ̀wú, asée umú ícán íkɔ̀jɔ̀ fɔ̀-daa.

Nge wíre né Fóó wɔ̀gɔ̀gbɔ̀ bujɔ̀, Fóó wɔ̀gɔ̀gbɔ̀ bujɔ̀, Kutumpaá sɪsɪ asée umú weedé kúbɔ̀nɪ-dée dʒáaba, ngú báníjírɪ Fóó. Fóó weebééɲ né a kozumáa Kutumpaá wónɔ̀nɪ wánlám bilé, háli kúbɔ̀nɪ wéndém íku Fóó. Ñna ge wíre bujɔ̀ né ge Fóó waana Kutumpaá ge Fóó woogóo: Gbówu, Fóó wɔ̀gbɔ̀ kóodi:

Kúbɔ̀nɪ kalu nbée yoo gbówu yoo gbówu

Gbówu yoo kúbɔ̀nɪ kalu nbée gbówu yoo gbówu

Ílɪ wéndém gbowú yoo gbówu gbówu yoo

Nyédee féeni gbówu yoo gbówu gbówu yoo...

Ówu, Kúbɔ̀nɪ wɔ̀jɔ̀ na íkálu né, Kutumpaá wénzélí fée kara-kara-kara fíwú. Ñna kúbɔ̀nɪ sɪsɪ lénlɪ bujɔ̀ dʒ né, asée mána nya dʒáádára dɔ̀ndíre nyɔ̀ Fóó, nge Fóó waavínɪ yi sɪsɪ aayí, tɔ̀, leleedʒ umú wénbééɲ kazɔ̀, Kutumpaá tónɔ̀yúú íkázú. Nge Fóó wɔ̀mɔ̀ keyée baaná, Kutumpaá sɪ ícán íkégeé óo, na Fóó íbáázɔ̀ folíi, bidée folíi ge Fóó wónvolíi háli na sinje bilé. A Fóó waaján una urú íjɔ̀ sɪsɪ Kutumpaá, na íbáázɪ folíi. Buján bidíɲa-rɔ̀ ge Kutumpaá kulé kuján kíwalí fɔ̀-daa tífe, dʒoo né Kutumpaá we dʒáana ge.